

Considering the Mediating Factor of Civil Right Observance from pre-School Teachers' Perspective

Shahram Jafardoost Bastani¹, Parivash Mohammadi Gheshlagh^{*2}

Received: 22/12/2020

صفحات: ۲۲۰-۲۳۹

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۱۰/۰۲

Accepted: 21/04/2021

پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۲/۰۱

Abstract

This study aims to analyze the effect of traffic culture awareness on children's social commitment to law considering the mediating factor of civil right observance. On this basis, three main questions are proposed:

1. Does traffic culture awareness have meaningful effect on social law abiding in pre-school children of Uremia?
2. Does traffic culture awareness have meaningful effect on civil right observance in pre-school children of Uremia?
3. Does traffic culture awareness have meaningful effect on social law abiding in pre-school children of Uremia considering the mediating factor of civil right observance?

Considering the nature and the purpose of the subject, this research could be regarded as practical and quantitative; utilizing the cognitive context for improving and optimizing the instruments, the methods and patterns are applied for ameliorating the current condition. Since the researchers attempt to find an answer to a real question in the process of this research, it could be claimed that it is a descriptive and non-experimental research considering the data collection and analysis methods, this survey research is conducted based on field method. The statistics population of this study includes 110 preschool teachers in Uremia province, Iran. Counting Sampling is used and the same number of questionnaires is distributed among statistical population; 105 questionnaires were sent back by participants which were analyzed. The data is collected in this study by researcher-made questionnaire which is extracted from "Teacher's

---

1. Master of Management and Command and Formal Bachelor of Justice in Land Motor Vehicles, Tehran, Iran.

2. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Islamic Azad University, Mahabad Branch, Mahabad, Iran.

*Corresponding Author:

alisapari55@yahoo.com

Workbook”, “Annual Time Table of Teachers in Nurseries and Kindergartens”, “Teaching Safe Traffic to Children: A Guidebook”, and “Traffic Rules”. For estimating the reliability of the researcher-made questionnaire, content analysis method is applied considering the opinions of 8 professors and experts in the Educational Science Departments of Uremia Public and Azad Universities. This questionnaire included 36 close-ended questions which were graded according to 5-point Likert scale. For doing Factor analysis, it should be made sure that whether it is possible to use the available data for analysis or not. The KMO indicator was applied for verifying this issue. In order to confirm the questions, exploratory factor analysis, the analysis of main components method and Varimax rotation, was used. The results of the research proved that 6 questions out of 36 should be eliminated as their factor load was less than 0.5; for this reason, only 30 questions were applied in the final questionnaire. In order to examine the reliability of the measuring instruments, combined reliability and Cronbach's alpha method were applied. For all variables, the rate of the combined reliability and Cronbach's alpha coefficient was over 0.7 which confirms the instrument reliability. In addition, for the validity of the measuring instrument, convergent and diagnostic validity (Fornell and Larker index) was used. For observing the ethics of the research, the participants were called and the purpose of the study was illustrated to them in advance. In order to acquire accurate and reliable information and to build confidence about the secret nature of the data, the participants got assured that the results are going to be extracted generally. Finally the questionnaires were distributed and the results were analyzed. On this basis, the descriptive and inferential statistics is used for presenting the findings. The statistical indexes of frequency, percentage, mean, standard deviation, etc. are used to describe the demographic variables. To realize that process, EXCEL software and SPSS are used to collect data and to make the database related to the research. In the inferential statistics level, PLS Smart software is used because of the abnormality of the data. The results of the analysis showed that the path coefficient of the traffic culture awareness on social commitment to law is (0.858), the path coefficient of the traffic culture awareness on observing civil right is (0.790), and the path coefficient of observing civil rights on the social commitment to law is (0.325). Considering the T value from data analysis which is over 1.96, the research questions were confirmed. The Z-value extracted from Sobel Test was figured 7.05 (more than 1.96). Consequently, it could be claimed with 95 percent certainty that the traffic culture awareness has meaningful effect on the children's social commitment to law with mediating factor of observing civil rights. Also, traffic culture awareness has meaningful effect on social commitment to law and observing civil rights in pre-school

children of Uremia. And finally, civil right observance has meaningful effect on social commitment to law in pre-school children of Uremia province. It could be claimed that the research hypothesis was approved, in other words, the data extracted from the research confirm and verify the theoretical model. Considering the results of the study which approves the positive and meaningful effect of civil right observance on social commitment to law in pre-school children of Uremia province and taking into account the results of the previous studies, it could be claimed that the civil right observance and social commitment to law, both have positive effect and if we teach civil rights to pre-school and elementary school students, these children will significantly respect the law. Regarding the results of the study, we could say that education among different social classes especially among children and teenagers. Therefore, the cooperation of police and educational science scholars shows the importance of this issue which necessitates the continuous and fundamental education for children. In this research, the effect of traffic culturalizing on law abiding and civil right observance in pre-school children was approved which shows that education about traffic culturalizing plays important role in respecting law and observing civil rights among children. It could be recommended that traffic culturalizing programs to be performed with the cooperation of home, school, and society, since it could not be regarded as the responsibility of the school by itself. The educational books for children with simple language about traffic culturalizing, civil right observance, and respecting the law could be beneficial. The educational books for pre-school teachers should be prepared as well. The active participation of public and non-governmental organizations which are involved in the social, political, and civil education (like police, municipalities, NGOs, etc) should be provided for the health and benefit of the communities.

Keywords: Traffic Culturalizing, Social Law Abiding, Pre-school Children, Civil Right Observance.

بررسی تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان با نقش میانجی رعایت حقوق شهروندی از دیدگاه مربیان پیش‌دبستانی

شهرام جعفردهست بستانی^۱، پریوش ممدی قشلاق^{۲*}

چکیده

هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان با نقش میانجی رعایت حقوق شهروندی در شهر ارومیه بود. تحقیق حاضر از لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی و بر اساس گردآوری داده‌ها توصیفی همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه مربیان پیش‌دبستانی شهر ارومیه تشکیل می‌دهد که تعداد آن‌ها ۱۱۰ نفر است. با روش تمام شماری این تعداد پرسشنامه بین آن‌ها توزیع شد که در نهایت تعداد ۱۰۵ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری داده‌ها و اندازه‌گیری متغیرهای مدل از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است؛ که پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مورد تأیید قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی و برای ارائه مدل، تکنیک مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. قبل از آزمون سؤالات تحقیق مدل بیرونی تحقیق، مدل درونی و کلیت مدل با شاخص‌های مناسب مورد برآزش قرار گرفت. نتایج یافته‌های تحقیق نشان داد که آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان و رعایت حقوق شهروندی توسط کودکان تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد همچنین مشخص شد که رعایت حقوق شهروندی در تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی شهر ارومیه دارای نقش میانجی است.

کلیدواژه: فرهنگ‌سازی ترافیکی، قانون‌مداری اجتماعی، رعایت حقوق شهروندی.

۱. کارشناسی ارشد مدیریت و فرماندهی و کارشناسی رسمی دادگستری در وسایل نقلیه موتوری زمینی، تهران، ایران.

۲. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد، مهاباد، ایران.

مقدمه

از اهداف بررسی فرهنگ، در هر جامعه‌ای معطوف ساختن توجه مخاطبان به اهمیت تأثیر فرهنگ بر رفتار اجتماعی، قوانین و نحوه آموزش عناصر اساسی آن است. فرهنگ اساساً از دو بخش مادی (رادیو، تلویزیون، هواپیما و ... که قابل اندازه‌گیری مقایسه و ارزیابی است) و معنوی (ادبیات، هنر، آداب و رسوم، باورها و ارزش‌ها و هنجارها و ... که قابل اندازه‌گیری، مقایسه و ارزیابی نیست) تشکیل شده است. (Vosoughi, 1997) ترافیک به‌عنوان یکی از عناصر فرهنگی مشتمل بر بخش مادی و معنوی بوده و ارتباط نزدیکی با سایر عناصر فرهنگی داشته و همچنین به‌عنوان یک پدیده اجتماعی مهم بر رفتار فردی و روابط اجتماعی افراد جامعه اثر می‌گذارد؛ بنابراین فرهنگ ترافیک به مجموعه‌ای از ارزش‌ها، هنجارها، آداب، باورها و سنت‌ها (در خصوص رانندگی با اتومبیل) اطلاق می‌شود که از سوی بازیگران ترافیکی، هنگام تردد در کوچه، خیابان، میدان، بزرگراه و ... مورد توجه قرار می‌گیرد. این فرهنگ اساساً آمیخته‌ای از دو بخش اصلی است: نخست آیین‌نامه و قوانین راهنمایی و رانندگی که خود حاوی شکل‌های نوشتارهای و علائم خاص است و دوم رفتارها و کردارهای افراد جامعه که تحت رابطه باورها، سنن و آداب فرهنگی آن جامعه قرار دارند. (Sharbatian, 2008). کودکان و نوجوانان به دو روش با فرهنگ ترافیک آشنا می‌شوند: اول: آموزش آیین‌نامه و قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی توسط مراکز پیش‌دبستانی، مدارس و سایر مؤسسات آموزشی، دوم: مشاهده رفتارهای خانواده و خویشاوندان و سایر افراد جامعه.

بنابراین آموزش یکی از ابزارهای عمده "انتقال فرهنگ، جامعه‌پذیری، نظارت و کنترل اجتماعی و ضامن استمرار و بقای هر جامعه‌ای" خواهد بود. (Shayan Mehr, 1998). آموزش در حوزه ترافیک، مهم‌ترین اصل در میان سایر اصول (اجرای مقررات، مهندسی ترافیک و شرایط محیطی) و عامل انسانی به‌عنوان مهم‌ترین رکن ترافیکی محسوب می‌شود. (Abdolrahmani, 2005) کارشناسان آموزش فرهنگ ترافیک بر این باورند که آموزش کودکان باید پنج ویژگی خاص داشته باشد که از آن به (پنج پی) ۵ (P) یاد کرده‌اند: ۱- آموزش کودکان باید پیش از دوره دبستان باشد (Preschool) ۲- کار در آموزش در این دوره به‌صورت تجربی باشد (Practical) ۳- مطابق با اصول رشد کودکان باشد (Principle) ۴- به‌صورت مکرر و مداوم باشد (Presented) ۵- باید دارای جایگاه خاصی در مدرسه باشد (Place). (Hosseini, 2001) لذا اصلاح روش‌های کاهش تصادفات و تبعات ترافیکی، اصلی‌ترین هدف آموزش فرهنگ ترافیک به کودکان است. سایر هدف‌ها عبارت‌اند از: الف:

انتقال اطلاعات، ضوابط و مقررات عبور و مرور به عابران پیاده، سواره و سرنشینان. ب) آموزش و ترویج فرهنگ صحیح رانندگی. ج) تغییر در رفتارهای بازیگران ترافیکی. د) جامعه‌پذیر ساختن هنجارهای ترافیکی. ه) اصلاح و حذف باورهای غلط فرهنگ ترافیکی، مثلاً برای عابران که تصور می‌کنند، مسیری کوتاه‌تر ایمن‌تر است؛ و) آموزش مفاهیم ترافیکی به همه گروه‌های سنی و جنسی (Abdolrahmani, 2005). نقش خانواده و محیط‌های آموزشی و تفریحی در نهادینه کردن فرهنگ ترافیک از همان اوایل کودکی از طریق کارکردهای آموزشی و فرهنگ‌سازی در ارتقای رشد اجتماعی و رعایت قوانین و احترام به حقوق هم‌نوعان بسیار مؤثر است (Ebrahimi Ghavam et al, 2018). رعایت قانون و تعهدات اجتماعی (قانون‌گرایی) در هر جامعه سبب ایجاد استحکام و ثبات در مناسبات و روابط اجتماعی بین فردی و برقراری آرامش و احساس امنیت جامعه می‌شود. (Mir Fardiel at, 2015). واقعیت‌های موجود در کشورهای پیشرفته صنعتی، نشان‌دهنده این است که آحاد مردم این کشورها نسبت به مردم کشورهای جهان سوم، قانون‌گراتر هستند. (Elmi, 2006). قانون‌گریزی مترادف بانظم‌گریزی است که عوارض آن قانع‌نبودن شخص به حقوق خود، تعرض به حقوق دیگران، عدم انجام تکالیف، گریز از مسؤلیت و رسیدن به مقصود به هر طریق ممکن است که می‌تواند ارکان سلامت روانی و اجتماعی جامعه را تهدید کند. (Lee et al, 2019). بنابراین فرهنگ‌سازی آن‌هم در موضوع ترافیک که از اصلی‌ترین مسائل هر جامعه است، دارای جایگاه ارزشمندی بوده و این کار در سرمایه‌گذاری درازمدت و پایدارتر در کشورهای پیشرفته در سنین کودکی و مخصوصاً پیش‌دبستانی انجام می‌گیرد. از طرفی نیروی انتظامی برابر ابلاغیه‌های صادره در زمینه آموزش همگانی و اختصاصاً در مورد کودکان و دانش‌آموزان تمام مقاطع دارای وظایف تعریف‌شده‌ای است که اگر بخواهد تمام کارکنان خود را برای این امر به‌کارگیری نماید، امکان حضور و آموزش این قشر وسیع و متنوع برای نیروی انتظامی قابل انجام نخواهد بود پس یکی از این راهکارها آموزش مربیان و معلمان است که آنان بتوانند در کلاس و در کنار فراگیران خود به‌جای افراد نیروی انتظامی به این امر بپردازند (Bariri, 2011). باید گفت که امروزه بخشی از آموزش‌های شهروندی در حوزه رعایت قوانین ترافیکی احترام به بایدها و نبایدهای ترافیکی است که از یک‌سو بر عهده والدین است که با اجتماعی بار آوردن کودکان به‌طور غیررسمی، به آن‌ها می‌آموزند که در مراحل متفاوت زندگی به‌عنوان یک شهروند (مثلاً عابر پیاده، سرنشین، سواره) باید به قوانین و

مقررات راهنمایی و رانندگی احترام گذاشته و حقوق شهروندی را رعایت نمایند و از سوی دیگر بر عهده مراکز آموزشی مانند مراکز پیش‌دبستانی، مدارس و سایر مؤسسات آموزشی است. از این رو بررسی تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی در قانون‌مداری اجتماعی و بهبود رفتار شهروندی کودکان ضروری به نظر می‌رسد.

پیشینه پژوهشی

در پژوهش (Bavar el at, 2016) بیان شده است که ترافیک امروزه در ایران خصوصاً در کلان‌شهرها به یکی از مسائل مهم و پیچیده، مدیریت شهری تبدیل شده است. آموزش ترافیک چنانچه از دوران کودکی در محیط خانواده آغاز شود، می‌بایست همراه بانضباط اجتماعی، رعایت حقوق دیگران، تقدم مصالح جمع بر فرد و ... به کودک آموخته گردد و محیط‌های اجتماعی که کودک در آن قرار می‌گیرد می‌بایست همگام با خانواده در رشد و نمو کودک حرکت کند تا این آموخته‌ها تأثیر شگرفی در کردار و رفتار اجتماعی آنان در بزرگسالی از جمله فرهنگ ترافیک بگذارد. در پژوهش (Bani Asad, 2014) نتایج حاصله حاکی از آن بود که برنامه‌های آموزش شهروندی، موجب افزایش معلومات شهروندی دانش‌آموزان در ابعاد آپارتمان‌نشینی و آداب همسایه‌داری، حفظ محیط‌زیست شهری و خانگی، قوانین و مقررات رانندگی و ترافیک شهری و مهارت‌های زندگی جمعی شده است.

(Ishaei & Baba Ali, 2018) در بررسی و نقد مؤلفه‌های فرهنگ شهروندی در داستان‌ها و حکایت‌های کتاب فارسی بخوانیم دوره ابتدایی (با تأکید بر آموزش قانون‌مداری) بیان می‌کنند تعیین میزان حضور مضامین مرتبط با آموزش فرهنگ شهروندی و فرهنگ قانون‌مداری یکی از مؤلفه‌های اساسی آن در محتوای داستان‌ها و حکایت‌های فارسی و تحلیل و نقد آن است. در مقاله (Kianfar el at, 2018) دوره پیش‌دبستانی یکی از دوره‌های مهم در زندگی کودکان است. در این پژوهش سعی بر آن شده که مفاهیمی از شهروند، شهروندی، حقوق شهروندی و توضیحات تکمیلی نظیر ضرورت و چگونگی آموزش آن‌ها بیان شود تا بر اساس آن بتوان اهمیت آگاهی کودکان از این حقوق را توجیه کرد. در پژوهشی (RezaPour shah Kalai el at. 2017) بیان می‌کنند که یکی از عوامل عمده مرگ‌ومیر کودکان، آسیب‌های ناشی از حوادث ترافیکی است. همیاران پلیس دانش‌آموزانی هستند که در خصوص مفاهیم اصلی پیشگیری از حوادث ترافیکی از پلیس آموزش‌هایی دریافت

می‌کنند. نتایج نشان داد که آگاهی و رفتارهای همیاران پلیس نسبت به سایر دانش آموزان مطالعه شده تفاوت معناداری نداشت و آموزش مناسب‌تر به‌منظور بهبود سطح آگاهی و عملکرد همیاران پلیس، ضروری به نظر می‌رسد. در پژوهش (Mir Fardi el at, 2015) نتایج پژوهش نشان داد که بین فرهنگ شهروندی و گرایش به قانون‌گریزی، رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. همچنین، بین هر یک از ابعاد فرهنگ شهروندی (مسئولیت‌پذیری اجتماعی و مشارکت اجتماعی) و گرایش به قانون‌گریزی رابطه معناداری وجود دارد. مردان و افراد مجرد گرایش بیشتری به قانون‌گریزی، نسبت به زنان و افراد متأهل دارند. در سال ۲۰۰۷ در هلند تحقیقی انجام گرفت که نشان داد محدودیت ذهنی کودکان تنها عاملی نیست که آن‌ها را در ترافیک آسیب‌پذیر می‌سازد، عوامل دیگری از قبیل تفاوت در شرایط زندگی، منطقه‌های مسکونی قدیمی با تسهیلات ضعیف در مقابل کودکان ثروتمندتر منطقه‌های مسکونی با تسهیلات خوب یا والدینی که با دستگاه‌های ترافیک آشنایی ندارند، نیز تأثیرگذارند (Rouhi, 2012). در پژوهشی انتقادی که توسط (Mari, ۲۰۱۸) انجام شده ادعا بر این است که رفتار شهروندی در عمل بر اساس عدم سرکوب یا عدم تبعیض عمل نمی‌کند و ادعاهای ضعیفی برای مشروعیت دارد. در حقیقت، رفتار شهروندی در بسیاری از اشکال، نابرابری‌های اجتماعی را بازتولید می‌کند و به اخراج دانش آموزان محروم از مدارس منجر می‌شود. در انگلستان بخش‌ها و سرویس‌های عمومی مانند شهرداری‌ها، پلیس، بهداشت عمومی و مدارس باید در جهت برنامه‌های آموزشی دوچرخه‌سواری برای کودکان ضمن فراهم نمودن اطلاعات و آگاهی لازم از ابزارهایی چون: پوسترها، بروشورها و ویدئوها استفاده نموده آن را توسعه بدهند؛ که در رأس همه‌ی آن‌ها دولت مسئولیت اصلی را دارد (Roza, 2009). دولت انگلستان برنامه‌های آموزش گسترده‌ای جهت تعلیم مهارت‌های اولیه کودکان برای عبور از خیابان و نیز کمک به والدین و معلمان در عبور دادن کودکان از عرض خیابان به اجرا درآورده است. در این رابطه آموزش‌هایی را به دو صورت حضوری و غیرحضوری ارائه می‌کند. آموزش‌های حضوری در مدارس اجباری است. پارک ترافیک و غیره، آموزش‌های غیرحضوری به‌صورت ابزارهای چندرسانه‌ای و سازوکارهای تبلیغاتی انجام می‌شود. برنامه‌های آموزشی برای نوجوانان نیز شامل آموزش پیاده‌روی، آموزش دوچرخه‌سواری و هشدار به والدین نسبت به خطرات دوچرخه‌سواری نوجوانان و بازی آنان در شرایط ترافیکی خیابان است. در صورتی که آنان مسیر طولانی را از خانه تا مدرسه طی کنند، برای یافتن

مسیرهای ایمن تر تحت آموزش قرار می گیرند. از آنجاکه آن‌ها در سنی هستند که تمایل به استقلال دارند و می خواهند به تنهایی رفت و آمد داشته باشند، آموزش‌هایی برای شناخت شبکه معابر و استفاده از وسایل نقلیه عمومی به آنان داده می شود (Roze, 2009).

هدف پژوهش (Hemmati & Ahmadi, 2014) به عنوان یک گام اولیه، بررسی مؤلفه‌های فرهنگ شهروندی و برخی از متغیرهای اجتماعی تبیین کننده آن است. با توجه به فقدان پژوهش‌های تجربی در زمینه فرهنگ شهروندی، هشت مؤلفه مدارای اجتماعی، مشارکت جویی، انجام رفتارهای مدنی، اعتماد بین شخصی، عام‌گرایی، مسئولیت‌پذیری، نوع‌دوستی و گرایش به پیروی از قانون برای سنجش این مفهوم در نظر گرفته شد. به منظور آزمون تجربی مدل مفهومی، پژوهش میدانی به شیوه پیمایشی طراحی گردید که در آن ۳۷۶ نفر از شهروندان بالای ۲۰ سال شهر ایوان مشارکت داشتند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که در مجموع پاسخگویان نمره متوسط به بالایی از شاخص فرهنگ شهروندی کسب کرده‌اند. همچنین نتایج حاکی از رابطه مثبت باورهای مذهبی و رابطه منفی احساس آن با شاخص ترکیبی فرهنگ شهروندی است.

در پژوهشی (Habibzade et al, 2014) عنوان می‌کنند نقض قوانین راهنمایی و رانندگی، عدم جامعه‌پذیری، الگوهای رفتاری ترافیکی، عدم نظارت و کنترل اجتماعی بر کردارهای ترافیکی، نبود فرهنگ صحیح رانندگی و فرهنگ عابران پیاده، ضعف دستگاه‌های اجرایی، مشخص نبودن مدیریت اجرایی ترافیک (عدم متولی) و ... همگی نشانگر این است که این معضل اجتماعی و شهری در جامعه ایران پیامدهای وخیمی را به وجود می‌آورد. نقش ۵۷ خانواده در نهادینه کردن فرهنگ ترافیک از همان اوایل کودکی از طریق کارکردهای آموزشی و فرهنگ‌سازی در پر کردن، فاصله بین شایستگی‌های موجود با شایستگی‌های مطلوب بسیار مؤثر است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد، با توجه به این که خانواده به عنوان اولین کانونی است که فرد در آن قرار می‌گیرد، آموزش‌های ترافیکی خانواده می‌تواند هم به طور مستقیم یا غیرمستقیم صورت گیرد؛ بنابراین، خانواده نه تنها در اجتماعی کردن قوانین و هنجارهای ترافیکی نقش دارد، بلکه در تعمق و تفکر در خصوص آن‌ها و درونی کردن قوانین و هنجارهای ترافیکی اثرگذار است.

در پژوهش (Moradi et al, 2017) تحت عنوان تحلیل بوم‌شناختی فرهنگ ترافیکی شهروندان و رانندگان و ارائه راهکارهای ارتقاء آن در استان ایلام که از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی

است که به شیوه پیمایشی با تأکید بر پرسش از ۳۸۴ نفر از شهروندان و رانندگان اجرا شده است. هدف اصلی این پژوهش شناسایی عوامل مؤثر بر ارتقاء رفتار و اخلاق ترافیکی است که در شهرستان‌های استان ایلام به اجرا درآمده است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه و از مصاحبه نیز به‌عنوان ابزار تکمیلی استفاده شده است. داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی از جمله آزمون (T) به‌وسیله نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شده است. نتایج تحقیق حکایت از آن دارد که شهروندان و رانندگان در سطح شهرستان‌های استان ایلام بر اهمیت نبود فرهنگ رانندگی مناسب به‌عنوان عامل نابسامانی‌ها و تخلفات اشاره کرده‌اند و عواملی از جمله مشکلات اقتصادی از نوع فقر و بیکاری و پایگاه اقتصادی و اجتماعی افراد و همچنین تحصیلات و سطح سواد افراد دخیل در ارتقاء فرهنگ ترافیک می‌دانند. با توجه به نمودارها و جداول و آزمون T-student به‌دست‌آمده در شهرستان‌های استان ایلام، پایگاه اقتصادی و اجتماعی افراد و عوامل محیطی و فیزیکی شهر، نقش تأثیرگذاری بر ارتقاء فرهنگ ترافیکی شهروندان و رانندگان دارد و ارتباط آماری معنی‌داری بین آن‌ها وجود دارد.

بررسی پیشینه تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد آگاهی از فرهنگ ترافیکی و قانون‌مداری اجتماعی یکی از مهم‌ترین مباحث و مسائل هر جامعه است که رعایت حقوق شهروندی می‌تواند بر آن‌ها تأثیر داشته باشد. لذا رعایت حقوق شهروندی دارای جایگاه ارزشمندی بوده و آموزش آن در سرمایه‌گذاری درازمدت بی‌تأثیر نخواهد بود. این مهم در کشورهای پیشرفته در سنین کودکی و مخصوصاً پیش‌دبستانی انجام می‌گیرد که کشورهای آلمان، ژاپن، آمریکا و سایر کشورهای مطرح مهر و موم‌ها است که به این امر مشغول می‌باشند. آگاهی از فرهنگ ترافیکی و فرهنگ‌سازی آن در بین کودکان برای رعایت قوانین و مقررات و همکاری با پلیس از اهمیت بسیاری در مطالعات علوم تربیتی برخوردار شده است در همین راستا هدف این پژوهش آن است که تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان با نقش میانجی رعایت حقوق شهروندی تحلیل شود. از این‌رو هدف اصلی آن بررسی تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان دوره پیش‌دبستانی شهر ارومیه با نقش میانجی رعایت حقوق شهروندی است که در این راستا سه پرسش اساسی زیر مطرح می‌شود.

۱- آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان دوره پیش‌دبستانی شهر ارومیه تأثیر معناداری دارد؟

۲- آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر رعایت حقوق شهروندی کودکان دوره پیش‌دبستانی شهر ارومیه تأثیر معناداری دارد؟

۳. آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان دوره پیش‌دبستانی شهر ارومیه با نقش میانجی رعایت حقوق شهروندی تأثیر معناداری دارد؟

روش پژوهش

رویکرد و راهبرد: با توجه به ماهیت موضوع و هدف، این پژوهش در زمره پژوهش‌های کمی و کاربردی قرار می‌گیرد؛ که با یاری گرفتن از زمینه و بستر شناختی برای بهبود و بهینه‌سازی ابزارها، روش‌ها و الگوها در جهت بهبود وضع موجود انجام می‌گیرد. همچنین از آنجایی که سعی پژوهشگر بر این است تا به یک مسئله و پرسش واقعی که در عمل وجود دارد طی یک فرایند تحقیق پاسخ دهد، می‌توان ادعا نمود که از نظر گردآوری داده‌ها و اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل یک تحقیق توصیفی و غیرآزمایشی است و نهایتاً برحسب نحوه اجرا از نوع پیمایشی است که به شیوه میدانی انجام گرفته است. جامعه و نمونه آماری این پژوهش کلیه مربیان دوره پیش‌دبستانی شهرستان ارومیه است که تعداد آن‌ها ۱۱۰ نفر است در این تحقیق جامعه آماری مربیان دوره پیش‌دبستانی می‌باشد و این مربیان هستند که نقش اساسی آموزش را در مراکز پیش‌دبستانی به عهده دارند. حال اگر هدف تربیت، تغییر در شاگرد است و ارتباط با شاگرد توسط معلم انجام می‌شود، بنابراین در تحقق بخشیدن به هدف‌های تربیتی، مربیان نقش اساسی را بر عهده دارند از این رو مربیان به‌عنوان جامعه هدف در نظر گرفته شده‌اند، برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری تمام شماری استفاده شده است که این تعداد پرسشنامه در بین جامعه آماری توزیع گردید؛ که از این تعداد، ۱۰۵ پرسشنامه عودت داده شد که مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار گردآوری داده‌ها

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته است که از «کتاب کار مربی کودک» (برنامه کار سالانه مربی در مهدکودک و کودکستان) و «راهنمای آموزش ایمنی ترافیک

۲۳۱ بررسی تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان

به کودکان» و «کتاب آموزش اخلاق، رفتار اجتماعی و قانون پذیری به کودکان» و کتاب راهنمایی و رانندگی»، استخراج شده است. برای سنجش روایی این پرسشنامه‌ها از شیوه سنجش محتوا و با توجه به نظرات ۸ نفر از اساتید رشته علوم تربیتی دانشگاه‌های آزاد و دولتی ارومیه استفاده گردید. این پرسشنامه شامل ۳۶ سؤال بسته پاسخ بود (جدول شماره ۲) که به صورت طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای امتیازبندی گردید. در انجام تحلیل عاملی، ابتدا باید از این مسئله اطمینان حاصل شود که می‌توان داده‌های موجود را برای تحلیل مورد استفاده قرار داد. برای اطمینان از این امر از شاخص KMO استفاده شد. جدول (۱) معیار KMO برای کفایت نمونه‌گیری و آزمون بارتلت برای مناسب بودن همبستگی بین مشاهدات جهت استفاده از تحلیل عاملی را نشان می‌دهد. با توجه به مقدار بالای شاخص KMO و معنی‌داری آزمون بارتلت، تعداد نمونه برای انجام تحلیل عاملی کافی و همبستگی بین مشاهدات مناسب است.

جدول ۱ آزمون بارتلت و شاخص KMO

مقدار	
۰/۸۲۵	شاخص KMO
۵۱۲۴/۰۱	آماره آزمون بارتلت
۲۵۸	درجه آزادی
۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری

جهت تأیید سؤالات پرسشنامه از تحلیل عاملی اکتشافی روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی و چرخش واریماکس استفاده شده که یافته‌های حاصل از آن بیانگر آن بود که ۶ سؤال از ۳۶ سؤال طراحی شده حذف گردید زیرا بار عاملی آن‌ها کمتر از ۰/۵ به دست آمد در نتیجه ۳۰ سؤال در پرسشنامه نهایی اعمال گردید.

جدول ۲ تعداد گویه‌ها پرسشنامه

متغیرها	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی
آگاهی از فرهنگ ترافیکی	۷	۰/۸۷۳	۰/۹۰۳
قانون‌مداری اجتماعی کودکان	۱۰	۰/۸۲۴	۰/۸۷۵
رعایت حقوق شهروندی	۱۳	۰/۸۶۶	۰/۸۹۴
مجموع مورد تأیید		۳۰	

جهت بررسی پایایی ابزارهای اندازه‌گیری از پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ استفاده شده که بیانگر این است که مقادیر پایایی ترکیبی و ضریب آلفای کرونباخ برای تمامی متغیرها بالای ۰/۷ است در نتیجه پایایی ابزار تأیید گردید.

همچنین برای روایی ابزار اندازه‌گیری از روایی همگرا و تشخیصی (شاخص فورنل و لارکر) استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۳ آورده شده است.

جدول ۳. روایی تشخیصی

فانون مداری	رعایت حقوق	آموزش فرهنگ‌سازی	
اجتماعی کودکان	شهروندی	ترافیکی	
		۰/۷۵۷	آگاهی از فرهنگ ترافیکی
	۰/۷۲۷	۰/۵۶۴	رعایت حقوق شهروندی
۰/۸۰۹	۰/۵۸۳	۰/۳۴۶	قانون‌مداری اجتماعی کودکان

همان‌طور که جدول نشان داده است کلیه مقادیر روی قطر اصلی (مجذور AVE) بیشتر از سطر و ستون متناظر هستند بنابراین این شرط روایی (بر اساس شاخص فورنل و لارکر مجذور AVE) باید از همبستگی‌ها بیشتر باشد) نیز تأیید گردید و در نهایت مشخص شد که مدل بیرونی دارای برازش مطلوبی است.

شیوه اجرا: قبل از انجام تحقیق به منظور رعایت اخلاق پژوهش، گفت‌وگویی ابتدایی با مشارکت‌کنندگان صورت گرفت که طی آن درباره‌ی هدف پژوهش توضیحاتی داده شد؛ از طرفی به منظور ایجاد اعتماد و کسب اطلاعات صحیح درباره‌ی محرمانه ماندن اطلاعات اطمینان داده شده که نتایج به صورت کلی استخراج می‌شود و در نهایت پرسشنامه توزیع و نتایج آن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

شیوه تحلیل: برای تجزیه و تحلیل سؤالات پرسشنامه از نرم‌افزار SPSS به منظور جمع‌آوری داده و ساخت بانک اطلاعات مرتبط با تحقیق و همچنین به دلیل غیر نرمال بودن داده‌ها (بر اساس آزمون کولموگروف اسمیرونف) از نرم‌افزار PLS Smart (برای محاسبه تحلیل عاملی تأییدی و تحلیل مسیر و برآورد) استفاده شده است.

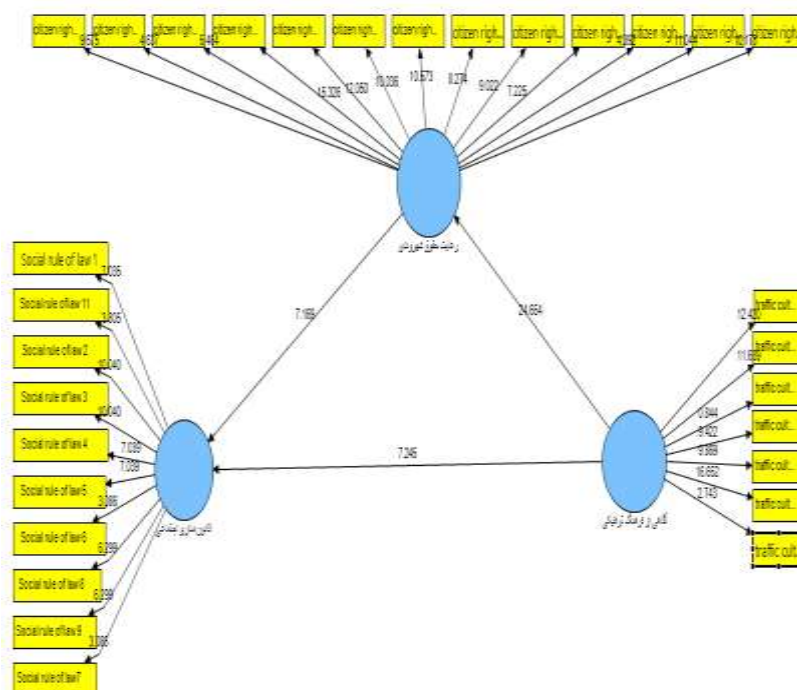
یافته‌های پژوهش

برای برازش کلیت مدل از سه شاخص $rms\ Theta$ و NFI و SRMR (معیار میانگین اختلاف بین داده‌ها) استفاده می‌شود.

جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل

مقدار مطلوب	کمیت	شاخص‌های برازش
کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۶۵	شاخص SRMR
کمتر از ۰/۱۲	۰/۱۰۵	شاخص $rms\ Theta$
بیشتر از ۰/۹	۰/۹۲۱	شاخص NFI

همان‌طور که در جدول مشخص است کلیه مقدار به‌دست‌آمده برای شاخص‌های برازش در حد قابل قبولی می‌باشند بر این اساس برازش کلیت مدل تأیید گردید.

شکل ۱. نتایج سؤالات تحقیق در حالت ضرایب معناداری

همان‌گونه در شکل ۱ مشاهده می‌شود مقدار t-value یا همان مقادیر Z ارائه شده بیشتر از ۱/۹۶ است پس با احتمال ۰/۹۵ می‌توان گفت که آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان و رعایت حقوق شهروندی تأثیر معناداری دارد و همچنین رعایت حقوق شهروندی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان تأثیر معناداری دارد.

حال به تشریح معنادار بودن یا نبودن سؤالات تحقیق بر اساس نتایج ارائه شده اعم از ضرایب مسیر، مقادیر تی و سطح معناداری اقدام می‌گردد.

جدول ۵. آزمون سؤالات تحقیق

مقدار تی	ضریب مسیر	تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته
۷/۲۴۵	۰/۸۵۸	آگاهی از فرهنگ ترافیکی - قانون‌مداری اجتماعی کودکان
۲۴/۶۵۴	۰/۷۹۰	آگاهی از فرهنگ ترافیکی - رعایت حقوق شهروندی
۷/۱۶۹	۰/۳۲۵	رعایت حقوق شهروندی - قانون‌مداری اجتماعی کودکان

همچنان که نتایج نشان داده است ضریب مسیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی ۰/۸۵۸ و ضریب مسیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر رعایت حقوق شهروندی ۰/۷۹۰ و ضریب مسیر رعایت حقوق شهروندی بر قانون‌مداری اجتماعی ۰/۳۲۵ و با توجه به مقدار تی‌های به دست از تجزیه و تحلیل داده‌ها که مقدار تی از ۱/۹۶ بزرگ‌تر است بنابراین سؤالات تحقیق تأیید می‌شوند. مقدار Z-value حاصل از آزمون سوبل برابر با ۷/۰۵ شد که به دلیل بیشتر بودن از ۱/۹۶ می‌توان اظهار کرد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان دوره پیش‌دبستانی شهر ارومیه با نقش میانجی رعایت حقوق شهروندی تأثیر معناداری دارد. و بنا به شاخص VAF می‌توان گفت:

$$VAF = \frac{0.858 \times 325}{(0.858 \times 0.325) + 0.790}$$

بیش از ۵۶ درصد از اثر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان دوره پیش‌دبستانی شهر ارومیه از طریق غیرمستقیم توسط متغیر میانجی رعایت حقوق شهروندی تبیین می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از مطالعه این تحقیق بررسی تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی در کودکان پیش‌دبستانی با نقش میانجی رعایت حقوق شهروندی در شهر ارومیه بود.

نتایج سؤال اول نشان داد که آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر قانون‌مداری اجتماعی در کودکان پیش‌دبستانی شهر ارومیه تأثیر معناداری دارد. یافته‌های حاصل از این تحقیق با یافته‌های مطالعه (Habibzadeh et al, 2014) که نقش خانواده در قانون‌گریزی از قوانین و مقررات ترافیکی کودکان بررسی کرد نشان می‌دهد، با توجه به اینکه خانواده به‌عنوان اولین کانونی است که فرد در آن قرار می‌گیرد، آموزش‌های ترافیکی خانواده می‌تواند هم به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم صورت گیرد. بنابراین، خانواده نه‌تنها در اجتماعی کردن قوانین و هنجارهای ترافیکی نقش دارد، بلکه در تعمق و تفکر در خصوص آن‌ها و درونی کردن قوانین و هنجارهای ترافیکی اثرگذار است؛ که نتیجه این تحقیق حاکی از آن است که آموزش فرهنگ ترافیکی بر رفتارهای قانون‌پذیری اجتماعی کودکان تأثیر دارد که نتایج این تحقیق با یافته‌های تحقیق حاضر همخوانی دارد. یافته‌های این تحقیق به تأثیر معنادار آگاهی از فرهنگ ترافیکی کودکان بر قانون‌پذیری اجتماعی کودکان را گواهی می‌دهد.

نتایج یافته‌های سؤال دوم نشان داد که آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر رعایت حقوق شهروندی کودکان پیش‌دبستانی در شهر ارومیه تأثیر معناداری دارد. نتایج حاصل از تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات (Moradi et al, 2017) (Bavar et al, 2016) که میزان اثربخشی آموزش فرهنگ‌سازی ترافیک بر رعایت حقوق شهروندی را موردبررسی قرار دادند همخوانی دارد. مطالعه (Moradi et al, 2017) که تحلیل بوم‌شناختی فرهنگ ترافیکی شهروندان و رانندگان و ارائه راهکارهای ارتقای آن در استان ایلام بررسی کردند نشان داد حکایت از آن دارد که شهروندان و رانندگان شهرستان‌های استان ایلام، به‌نبود فرهنگ رانندگی مناسب به‌عنوان عامل نابسامانی‌ها و تخلفات اشاره کرده و عواملی از جمله مشکلات اقتصادی، مانند فقر و بیکاری؛ همچنین پایگاه اقتصادی و اجتماعی، تحصیلات و سطح سواد شهروندان و همچنین رعایت حقوق شهروندی را از مهم‌ترین عوامل در ارتقای فرهنگ ترافیک دخیل دانسته‌اند که با یافته‌های حاصل از این تحقیق که تأثیر مثبت و معنادار را در آگاهی از فرهنگ ترافیکی بر رعایت حقوق شهروندی کودکان پیش‌دبستان در شهر

ارومیه را نشان داد همخوانی دارد. باور و همکاران نیز آگاهی از فرهنگ ترافیکی را در ارتقای رشد اجتماعی و رعایت قوانین شهروندی و احترام به حقوق هم‌نوعان بسیار مؤثر دانسته‌اند.

نتایج سؤال سوم نشان داد که رعایت حقوق شهروندی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی شهر ارومیه تأثیر معناداری دارد. به طوری که به ازای یک واحد تغییر در بعد رعایت حقوق شهروندی می‌توان بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی افزود. بدین ترتیب می‌توان گفت که فرضیه پژوهش پذیرفته شد یا به عبارتی داده‌های حاصل از تحقیق، مدل نظری تحقیق را حمایت و تأیید می‌کنند. یافته‌های حاصل از تحقیق حاضر با یافته‌های (Mir Fardi el at, 2015) که به بررسی رابطه فرهنگ شهروندی بر میزان گرایش به قانون‌گریزی (مورد مطالعه شهر یاسوج) انجام گرفت و نشان داد که بین فرهنگ شهروندی و گرایش به قانون‌گریزی، رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. همچنین، بین هر یک از ابعاد فرهنگ شهروندی (مسئولیت‌پذیری اجتماعی و مشارکت اجتماعی) و گرایش به قانون‌گریزی رابطه معناداری وجود دارد همخوانی دارد و همچنین با یافته‌های (Hemmati & Ahmadi, 2014)؛ که رفتارهای شهروندی را یکی از شاخص‌های مهم در رعایت قانون و مقررات اجتماعی معرفی کردند همخوانی دارد، بنابراین با توجه به نتایج حاصل از تحقیق حاضر که تأثیر رعایت حقوق شهروندی بر قانون‌مداری اجتماعی کودکان پیش‌دبستان شهر ارومیه مثبت و معنادار نشان داد و با توجه به نتایج تحقیقات قبلی می‌توان گفت که رعایت حقوق شهروندی و قانون‌مداری اجتماعی باهم تأثیر مثبت دارند و اگر به کودکان حقوق شهروندی را در پیش‌دبستان و مدارس ابتدایی آموزش دهیم باعث می‌شود که کودکان به‌طور چشم‌گیری قانون را رعایت کنند. با توجه به نتایج فوق می‌توان گفت آموزش و آگاهی در زمینه ترافیک و فرهنگ‌سازی ترافیکی جهت بالا بردن قانون‌پذیری در بین اقشار مختلف جامعه به‌ویژه در کودکان و نوجوانان رو به گسترش است. لذا همراهی پلیس راهنمایی و رانندگی و محققان علوم تربیتی در این خصوص نشان از اهمیت موضوع دارد که آموزش مستمر و پایه‌ای می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد.

همان‌گونه که مشخص است آموزش نوعی سرمایه‌گذاری برای آینده می‌باشد و در این میان، آموزش شهروندی سرمایه‌گذاری برای پرورش و تربیت شهروندان حال و آینده است. زمانی می‌توان از حقوق شهروندی صحبت کرد که مفهوم آن را با تمام وجوه و مشخصات آن بشناسیم و باور کنیم. شهروندان مسئولیت‌پذیر و آشنا با حقوق شهروندی خود به وجود نمی‌آید، بلکه در اثر آموزش مهارت‌های زندگی جمعی و تحت آشنایی با فرهنگ شهرنشینی، افراد می‌آموزند چگونه در یک شهر

زندگی کنند، چگونه حریم خصوصی دیگران را محترم بشمارند و در نهایت چگونه در اداره یک شهر مشارکت نمایند. کودکی بهترین زمان برای یادگیری مسائل و رفتارهای اجتماعی است زیرا پس از رشد و بلوغ افراد عادات در آن‌ها تقویت و تثبیت شده و تغییر آن‌ها به تمایلات طبیعی ناممکن و دیر است. از این رو آگاهی از فرهنگ ترافیکی به‌عنوان یکی از متغیرهای تأثیرگذار در نگرش افراد در رعایت قوانین می‌تواند در رابطه با حقوق شهروندی بیشترین تأثیر را در قانون‌مداری داشته باشد پس با سرمایه‌گذاری می‌توان با تربیت شهروندانی آگاه و مسئول به پایداری شهری و توسعه فرهنگ شهروندی کمک شایانی نمایند. در این پژوهش نیز تأثیر آگاهی از فرهنگ ترافیکی با قانون‌پذیری و رعایت حقوق شهروندی کودکان پیش‌دبستانی نشان‌دهنده آن است که آموزش در زمینه فرهنگ‌سازی ترافیکی می‌تواند عامل مؤثری در قانون‌پذیر کردن و رعایت حقوق شهروندی در کودکان باشد. در این راستا می‌توان پیشنهاد به شرح زیر ارائه داد: که با ایجاد شهرک‌های آموزش فرهنگ ترافیکی به‌صورت عملی که کودکان در آنجا عملاً با مواردی چون رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی، قانون‌گرایی و رعایت حقوق شهروندی را یاد بگیرند. همچنین فرهنگ ترافیک را مانند سایر عناصر فرهنگی برای کودک و نوجوان یاد داده تا درک درستی از دلایل تدوین و قوانین و مقررات ترافیکی در ذهن آن‌ها شکل گیرد تا بتوانند در آینده آن‌ها را به‌درستی در زندگی اجتماعی به‌کارگیرند. در همین راستا تدوین کتاب‌های کمک‌آموزشی برای کودکان به زبان ساده در مورد فرهنگ‌سازی ترافیکی، رعایت حقوق شهروندی و رعایت قانون و مقررات و کتاب‌های آموزش برای مربیان برابر آخرین استانداردهای لازم در زمینه تربیت اجتماعی کودکان تدوین گردد و همچنین زمینه مشارکت جدی بخش‌های دولتی و غیردولتی که به‌ویژه ارگان‌هایی که در زمینه تربیت اجتماعی، سیاسی و مدنی فعال‌اند (همچون نیروی انتظامی، شهرداری‌ها، NGOهای فعال در زمینه آموزش فرهنگ‌سازی ترافیک) فراهم گردد.

References

- Abdolrahmani . R. (2005).The role of the family in teaching traffic culture to children, *Journal of Social Science Education*, 4 (8), 41-62.
- Bani Asad. A. A. (2014). Investigating the Effects of Implementing Citizenship Skills Training on Promoting Citizenship Rights Information and Collective Life Behavior of Children and Adolescents, *Third International Conference on New Research in Management - Economics and Accounting*.
- Bariri. M., & Barsultan. S. R. (2011). *Traffic Psychology*. Tehran: Shahr Publishing.
- Bavar. S., Ramezani. M., Peyman., & Akbarpour. M. (2016). The importance of educating children in promoting traffic culture, *Second National Conference on Geography and Planning, Architecture and Modern Urbanism*, Qom, Soroush Hekmat Mortazavi Center for Islamic Studies and Research.
- Ebrahimi Ghavam. S., Delaware. A., Momeni. A., Rafiei. H. R., & Zoghi. L. (2018). Development of an educational package for traffic behavior and determining its effectiveness on learning in primary school children. *Law Enforcement Research Quarterly*, 19(1), 141-152.
- Elmi. m. (2006). A study of the role of social factors affecting the legalism of the citizens of Tabriz. *Social Science and Research Quarterly*, 2 (7) 57-79.
- Habibzadeh, A., Abdolrahmani, R., & Behrad Nasiri, SH. (2014). The role of the family in lawlessness of traffic laws and regulations. *Traffic Management Studies Quarterly*. 35 (2), 57-80.
- Hemmati. R., & Ahmadi. L. (2014). Sociological Analysis of the Status of Citizenship Culture and Its Determinants (Case Study of Ivan City), *Quarterly Journal of Planning, Welfare and Social Development*, 5 (18), 139-183.
- Hosseini. S. R. (2001). *Modifying Traffic Culture by Re-Socializing Adults*, Presented at the Second Traffic Management Conference, Tehran.
- Ishaei. T., & Baba Ali. M. (2018). A Study and Critique of the Components of Citizenship Culture in Persian Book Stories and Stories Read Elementary School (with Emphasis on Legal Education), *Scientific and Research Journal of Children's Literature Studies*, Shiraz University, 9 (97), 124-132.
- Kianfar. F., Khademian. P., & Naqdi. R. (2018). The Impact of Teaching Citizenship Concepts to Children's Social Awareness in Preschool, *Fourth International Conference on New Horizons in Educational Sciences, Psychology and Social Injuries*, Tehran, New Horizon Science and Technology Association

Lee. S. M., & Al-Mansour. A. I. (2019). Development of a new traffic safety education material for the future drivers in the Kingdom of Saudi Arabia. *Journal of King Saud University-Engineering Sciences*, 32(1), 19-26.

Mari. A., Oron-Gilad. T., & Parmet. Y. (2018). Are child-pedestrians able to identify hazardous traffic situations? Measuring their abilities in a virtual reality environment. *Safety science*, 80, 33-40.

MirFardi. A., Mokhtari. M., Faraji. F., & Daneshpazir. H. (2015). Investigating the effect of citizenship culture on the effect of citizenship culture on the tendency to break the law, *Quarterly Journal of Strategic Research on Security and Social Order*, 4 (5), 28-45.

Moradi. H., Hosseini. S. T., & Abbasi. S. (2017) Ecological analysis of traffic culture of citizens and drivers and providing solutions to improve it in Ilam province. *Scientific and specialized quarterly of Ilam police knowledge*.

RezaPour shah Kalai. F., Ranaei. V., Hazavei. S. M. M., & Fardmal. J. (2017). Evaluation of the performance of police assisted students in comparison with other school students in Hamadan regarding the prevention of injuries caused by traffic accidents. *Journal of Health Education and Health Promotion*, 12 (2), 145-159.

Rosa. S. (2009). *Pedestrian And Bicycle Education And Safety* (chapter4), Master plan Administrative Draft 12/09.

Rouhi. S. (2012), The effectiveness of traffic culture education on traffic performance and level of awareness of risky behaviors of elementary school students, Master Thesis, Allameh Tabatabaei University, University of Psychology and Educational Sciences.

Shayan Mehr. A. (1998). *Comparative Encyclopedia of Social Sciences*, First Edition, Tehran: Kayhan Publications.

Sharbatian. M. (2008). A Reflection on the Principles of Citizenship Culture and Presenting Strategies for Its Expansion, *South Khorasan Culture Cultural Research Quarterly*, 9 (2), 154-119.

Vosoughi. M. (1997). *Fundamentals of Sociology*, in collaboration with Ali Akbar Nikkhalq, second edition, Tehran: Kheradmand Publications.